

UNIVERSITATEA TEHNICĂ DIN CLUJ-NAPOCA

CODUL DE ETICĂ UNIVERSITARĂ

Prezentul Cod de Etică Universitară se adoptă în conformitate cu prevederile:

- Cartei Universității Tehnice din Cluj-Napoca
- Art. 1 din OMEcD nr. 4492 din 6 iulie 2005 privind promovarea eticii profesionale în universități

I. PRINCIPII GENERALE

- 1.1 Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca este o instituție ale cărei scopuri, valabile pentru fiecare membru al său, includ dezvoltarea și afirmarea profesională, evoluția cunoașterii și cercetării în condițiile respectării statului de drept și a drepturilor omului.
- 1.2 Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca respectă demnitatea fiecăruia dintre membrii săi și promovează integritatea academică.
- 1.3 Codul de etică universitară cuprinde formularea explicită a idealurilor, principiilor și normelor morale pe care consimt să le respecte și să le urmeze membrii comunității academice în activitatea lor profesională.
- 1.4 Codul de etică universitară asigură standardele de etică profesională pe care comunitatea universitară își propune să le urmeze.
- 1.5 Codul de etică universitară funcționează ca un contract moral între studenți, profesori, personal administrativ și comunitatea universitară ca întreg, contribuind la coeziunea membrilor universității și la formarea unui climat universitar bazat pe cooperare și competiție după reguli corecte, la creșterea prestigiului universității.
- 1.6 Codul de etică universitară este un document obligatoriu care întregește Carta universității.
- 1.7 Codul de etică universitară și aplicarea sa nu exclud și nu înlocuiesc drepturile și obligațiile legale care revin membrilor universității.
- 1.8 Codul de etică universitară este instituțional.

II. VALORILE PROMOVATE DE UNIVERSITATEA TEHNICĂ DIN CLUJ-NAPOCA

Valorile promovate în universitatea noastră sunt: libertatea academică, adevărul, autonomia personală, dreptatea și echitatea, meritul, profesionalismul, onestitatea și corectitudinea intelectuală, transparența, respectul și toleranța, responsabilitatea, integritatea morală, armonizarea interesului individual cu cel colectiv, alinierea la cerințele învățământului și cercetării din aria comunității europene, în contextul regulamentelor și legilor în vigoare.

2.1. Libertatea academică

Universitatea este un spațiu liber de ingerințe, presiuni și constrângeri politice, religioase și de putere economică, exceptând constrângerile de natură științifică, legală și etică. Membrii universității sunt protejați față de cenzură, manipulări, persecuții, în condițiile respectării standardelor științifice și responsabilităților profesionale.

Orice membru al comunității universitare trebuie să evite lezarea libertății celorlalți, pe baza respectului pentru diferențe. În același timp, sunt încurajate: abordarea critică, parteneriatul intelectual și cooperarea, indiferent de opiniile politice sau de religie.

2.2 Adevărul

Dezvoltarea cultului pentru adevăr, ca valoare universală.

2.3 Autonomia personală

Universitatea promovează un mediu propice respectului față de persoană, în contextul principiilor Cartei UTC-N, a regulamentelor aprobate și a legilor în vigoare. Universitatea asigură condițiile necesare în vederea exercitării unui consimțământ informat referitor la programe, concursuri și oportunități de studiu și cercetare și oferă fiecărui membru al universității posibilitatea de a lua și aplica decizii în privința propriei cariere academice și profesionale.

2.4. Dreptatea și echitatea

Membrii Universității vor fi tratați drept, corect și echitabil. Astfel, nu sunt permise discriminarea sau exploatarea, în mod direct sau indirect.

Universitatea adoptă măsuri ferme pentru nediscriminare și asigurarea egalității de șanse la studii, angajare și la programe, pentru eliminarea conflictelor de interese, pentru prevenirea și combaterea oricărei forme de corupție.

2.5. Meritul

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca asigură recunoașterea, cultivarea și recompensarea meritelor personale și colective care conduc la împlinirea menirii sale instituționale.

Membrii universității trebuie să dea dovadă de profesionalism, de loialitate față de instituție și membrii comunității academice, creativitate, eficiență și performanță.

2.6. Profesionalismul

În Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca se urmărește cultivarea unui mediu propice pentru învățământ de calitate și educație.

În acest scop, sunt promovate programe academice la standarde înalte, capabile să conducă la evoluția cunoașterii, la formarea specialiștilor competitivi și la creșterea prestigiului nostru în cercetare. Astfel, este încurajată și recompensată orientarea spre calitate științifică, pedagogică, în mod deosebit spre excelență, a profesorilor, cercetătorilor, studenților

2.7. Onestitatea și corectitudinea intelectuală

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca apără dreptul la proprietate intelectuală. Toți cei care au participat la diferite stadii ale cercetării și ale căror rezultate devin publice trebuie menționați, în spiritul onestității profesionale, al recunoașterii și recunoștinței.

Este interzisă orice formă de fraudă intelectuală.

2.8. Transparența

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca respectă principiul transparenței tuturor categoriilor de informații și decizii care interesează membrii comunității universitare, potențialii candidați, absolvenții, instituțiile cu care colaborează și publicul larg, asigurând o informare consistentă și corectă și imparțială, conform legilor în vigoare.

Astfel, se asigură egalitatea de șanse în competiție și accesul echitabil la resursele universitare. Universitatea interzice ascunderea, falsificarea sau denaturarea informațiilor la care au dreptul membrii săi și publicul larg.

2.9. Responsabilitatea profesională și socială

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca încurajează implicarea în problemele profesionale și publice, colegialitatea și spiritual civic, responsabilitatea.

Programele și activitățile universitare vor fi orientate către nevoile societății. Membrii universității trebuie să respecte valorile promovate de codul de etică universitară.

Universitatea garantează membrilor săi dreptul de a critica public, întemeiat și argumentat încălcările standardelor profesionale și de calitate, ale drepturilor membrilor comunității universitare și colaboratorilor.

2.10. Respectul și toleranța

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca promovează existența unei comunități academice în cadrul căreia este respectată demnitatea fiecăruia într-un climat liber de orice manifestare și formă de hărțuire, exploatare, umilire, dispreț, amenințare sau intimidare.

Universitatea aderă la valoarea toleranței față de diferențele între oameni, între opinii, credințe și preferințe intelectuale. Nu sunt permise manifestările misogine, rasiste, șovine, xenofobe, homofobe și hărțuirea sexuală.

2.11. Bunăvoința și grija

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca consideră dezirabile bunăvoința și grija.

Sunt astfel încurajate aprecierea, mândria și recunoștința față de cei merituoși, empatia, compasiunea, sprijinul față de cei aflați în nevoie, amabilitatea, politețea, altruismul, înțelegerea, solidaritatea, sollicitudinea și promptitudinea față de toți membrii comunității academice. Totodată, sunt descurajate și declamate indezirabile comportamentele care denotă invidie, cinism, vanitate, lipsă de amabilitate, dezinteres.

III. MEMORANDUM EXPLICATIV

3.1. Libertatea academică

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca nu trebuie să cedeze presiunilor pentru limitarea transparenței și obediență la care poate să fie supusă de către puterea politică.

Universitatea nu face rabat de la standardele științifice și etice și nu fabrică rezultate sau cunoaștere denaturată, dictate de eventualii finanțatori.

Libertatea academică nu se manifestă în context ideal. Ea nu poate fi folosită drept pretext pentru respingerea nejustificată a criticilor științifice și etice.

Apartenența religioasă și opțiunile politice, în spațiul universitar laic, o problemă privată a membrilor comunității academice. Ele nu pot să fie impuse altora, prin abuz de putere și autoritate.

Nimeni nu are dreptul să manipuleze, îndoctrineze și să educe dogmatic în interiorul spațiului universitar și prin aceasta să încalce dreptul studenților, cadrelor didactice, cercetătorilor și a personalului tehnic și administrativ la obiectivitate în cunoaștere și la formare științifică adecvată domeniului de studii.

Membrii comunității academice au libertate în selectarea și discutarea subiectelor relevante, în examinarea critică a valorilor, normelor, instituțiilor și practicilor sociale, în spiritul onestității intelectuale și al responsabilității pentru producerea și răspândirea cunoașterii.

Libertatea personală se reflectă și în protejarea dreptului la viață privată și confidențialitate.

3.2. Protejarea dreptului la confidențialitate

Personalul didactic și administrativ are obligația să respecte confidențialitatea în problemele care țin de viața membrilor comunității academice, să nu dea informații privind astfel de aspecte decât cu autorizația decanatului sau rectoratului și numai când există motive îndreptățite.

Această regulă este valabilă, de asemenea, în privința cererilor personale referitoare la păstrarea confidențialității în privința statusului marital, orientării sexuale sau disabilităților ascunse, domiciliului, apartenenței politice, religioase etc.

Membrii personalului care au acces la documente și informații trebuie să aibă grijă să mențină caracterul confidențial și privat al unor astfel de informații și să protejeze persoanele care nu doresc ca aceste informații să devină publice. Membrii universității trebuie să mențină caracterul privat al solicitărilor de confidențialitate. Dosarele personale sunt confidențiale.

Încălcarea confidențialității se sancționează.

3.3. Autonomia personală

Exercitarea autonomiei personale în spațiul universitar înseamnă posibilitatea de a alege individual, în cunoștință de cauză, programele de studiu și cercetare, traseele de carieră academică, oportunitățile, nivelul de excelență la care dorește să acceadă cineva, în contextul legilor și regulamentelor în vigoare.

Toate informațiile de importanță pentru membrii comunității academice și pentru publicul larg, ce nu au un caracter confidențial sau secret, în special în ceea ce privește standardele academice, programele de studiu și cercetare, evaluarea, accesul și promovarea (prin admitere, angajare, contractare), membrii corpului profesoral și elementele relevante din CV-ul profesional al acestora, membrii conducerii universitare și CV-urile acestora, structura universității, cercetarea universitară, baza materială, serviciile sociale etc. vor fi puse în mod egal și în timp util la dispoziția tuturor celor interesați, pentru ca aceștia să poată alege în cunoștință de cauză în privința studiilor și profesiei.

Încălcarea autonomiei personale conduce la sancțiuni.

3.4. Dreptatea și echitatea

Principiul dreptății și echității între persoane, între structurile de conducere sau între acestea și personalul din subordine este reglementat de Carta UTC-N, regulamentele și legile în vigoare.

3.4.1. Principiul nediscriminării și egalității de șanse

Discriminarea în mediul academic reprezintă tratamentul inegal al unei persoane, tratament care urmărește sau conduce la încălcarea ori limitarea drepturilor persoanei respective pe baza sexului, rasei, vârstei, dizabilității, orientării sexuale, a naționalității, etniei, religiei, categoriei sociale, stării materiale sau mediului de proveniență.

În spiritul acestui cod, acțiunea afirmativă¹ pe criterii de sex, rasă, vârstă, dizabilitate, etnie, naționalitate, zonă de proveniență, stare materială, mediu de proveniență este permisă și în anumite situații încurajată, tocmai pentru asigurarea egalității de șanse. Universitatea asigură transparența în privința accesului oricărei persoane vizate de astfel de politici.

Discriminarea poate avea forme indirecte atunci când reguli și practici neutre în raport cu criteriile menționate de acest cod (de exemplu, sex, rasă, vârstă, dizabilități, orientare sexuală, naționalitate, etnie, religie ș.a.m.d.) defavorizează de facto anumite persoane în funcție de unul sau mai multe dintre aceste criterii.

Discriminarea directă se sancționează potrivit legii. Discriminările indirecte sunt sancționate instituțional, în funcție de gravitate.

3.4.2. Eliminarea conflictelor de interes

Personalul didactic (inclusiv membrii conducerii universității și ai tuturor structurilor sale) și nedidactic trebuie să ia măsurile necesare în scopul de a evita sau soluționa adecvat situațiile în care pot să apară conflicte de interes care ar putea compromite, direct sau indirect, îndeplinirea îndatoririlor lor.

Conflictele de interes decurg din intersectarea mai multor tipuri de relații sau poziții, de natură să afecteze judecățile și evaluările corecte și acțiunile structurilor de conducere și a membrilor comunității. Ele pot duce la practici precum aplicarea unor standarde duble în apreciere și evaluare, ori la acte de persecuție sau răzbunare, pe care universitatea le repudiază și le sancționează.

3.4.3. Prevenirea și combaterea corupției

Vicierea climatului universitar poate avea drept sursă principală corupția. Aceasta generează tratament inechitabil, nedreptăți și favoritisme, subminează aplicarea principiului meritului și creează suspiciune și neîncredere în adevăratele valori.

¹ Termenul **acțiune afirmativă** denotă avantajarea persoanelor din grupuri defavorizate pe unul sau mai multe dintre criteriile menționate, în scopul corectării nedreptăților din trecut față de membrii acestui grup, precum și cel al creșterii accesului membrilor grupului la educație și creșterii șanselor lor în competiția profesională.

Prin corupție nesancționată, devenită endemică, se poate ajunge la o cultură instituțională coruptă. De aceea, universitatea trebuie să contracareze acest fenomen și să pedepsească pe cei care îl promovează.

Unele acte de corupție nu sunt prevăzute în legi, dar fac parte din categoria celor care se înscriu în "capturarea" universității sau a facultății, catedrei, etc. de către persoane sau grupuri de interese care dețin puterea și distribuie clientelar resursele materiale: dotări, salarii, prime, burse, resursele de educație și cercetare etc.

Universitatea acceptă recomandările asumate de către profesioniști competenți și corecți în privința meritelor unei persoane, dar respinge orice recomandări informale sau presiuni legate de admiterea și evaluarea unei persoane aflate sub standardele solicitate și care nu poate intra onest în competiție.

Acceptarea de cadouri simbolice de către personalul universitar este legitimă doar atunci când este evident că nu este de natură să influențeze direct sau indirect procesul educațional, de evaluare, de angajare, sau de promovare.

Constituie abateri sancționabile de la etica universitară *faptul de a oferi bani, cadouri sau servicii personale membrilor personalului universitar, atunci când acceptarea acestor cadouri / servicii are drept scop în mod explicit sau implicit:*

- furnizarea serviciilor deja prevăzute în fișa postului unui angajat și pe care persoana care oferă bunul/serviciul trebuie să le primească necondiționat;
- influențarea procesului de evaluare, angajare sau promovare.

Este interzis favoritismul, indiferent de criterii (prietenie, rudenie, afaceri, afiliere de orice tip etc.) în procesul de evaluare, angajare sau promovare, salarizare sau la împărțirea sarcinilor didactice sau administrative. Favoritismul nu se confundă cu preferința pe baze de competențe demonstrate.

Toate aceste cazuri vor fi sancționate.

Evitarea eventualelor suspiciuni de corupție

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, în scopul asigurării corectitudinii activității academice, ia următoarele măsuri:

- informarea corectă și la timp a tuturor celor interesați în privința criteriilor de admitere și de concursuri de orice fel,
- transparența sistemului de evaluare,
- informarea superiorilor ierarhici într-un mod cât mai formal asupra eventualelor conflicte de interese care nu pot fi evitate.

De asemenea, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca nu permite ca din comisiile de concurs să facă parte medietorii, rudele, prietenii, persoanele cu care concurenții au relații de afaceri.

3.5. Meritul

Singurul criteriu de ierarhizare calitativă în Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca este cel al meritului. Acest criteriu de ierarhizare este definit de către Departamentul de Asigurare a Calității (DAC) în colaborare cu catedrele, consiliile facultăților și rectoratul.

Responsabilitatea față de standardele de evaluare a meritului și de aplicare revine DAC, conducerii catedrelor și consiliilor facultăților și departamentelor, rectoratului. Comisia de etică intervine mai ales atunci când aceste structuri nu asigură aplicarea principiului meritului în proiectarea și evaluarea activității universitare.

3.6. Profesionalismul

Profesionalismul universitar se caracterizează prin:

- Competență în exercitarea profesiei (autoritate epistemică).
- Obligația morală de a lucra în serviciul studenților.
- Solidaritatea colegială și instituțională, competiția loială cu cei din aceeași universitate și

domeniu.

Încălcarea cerințelor în aplicarea principiului profesionalismului scade prestigiul profesional al individului, lezând în același timp întreaga comunitate universitară din care face parte.

3.7 Dreptul la studii de calitate

Cadrele didactice, cercetătorii și doctoranzii au obligația profesională de a urmări evoluția cunoașterii în domeniului propriu. Au libertatea de a adera la o interpretare sau alta a domeniului, fără însă a impune acea orientare particulară studenților în procesul de predare, și fără să ignore eventualele infirmări ale orientării respective din cadrul domeniului.

Universitatea încurajează carierele academice și descurajează „turismul instituțional”, folosirea sa ca simplă sinecură de titlu și statut.

Universitatea încurajează schimburile academice și apreciază profesorii solicitați ca specialiști de excelență în alte universități și instituții.

3.8. Onestitatea și corectitudinea intelectuală

Proprietatea intelectuală include invențiile și drepturile de autor pentru diferite categorii de lucrări.

Lipsa de onestitate academică manifestată prin înșelăciune, fals, avantaje obținute pe nedrept, plagiat, conduce la sancțiuni conform legilor și reglementărilor în vigoare.

3.9. Transparența

Transparența presupune accesul la informații privind viața universitară în ansamblul ei. Aceste informații pot fi transmise direct în ordine ierarhică, pot fi publicate pe pagina web a catedrei, facultății sau universității, precum și prin alte modalități specifice acestui domeniu (broșuri, pliante, afișe, panouri, e-mail, etc.).

Personalul academic, administrativ și studenții beneficiază de un tratament transparent și egal, pe baza principiului meritelor acestora.

3.10. Responsabilitatea

Principiul responsabilității personale și profesionale impune evitarea comportamentelor de natură a provoca prejudicii morale sau materiale unei alte persoane sau unei structuri instituționale din care face parte în scopul menținerii unui climat adecvat mediului academic. Persoanele cu funcții de conducere au datoria de a crea condițiile necesare exercitării drepturilor celor aflați în subordinea lor, dar și de a pretinde acestora de a nu denigra propria instituție universitară.

Responsabilitatea se manifestă față de studenți, față de subordonați, de angajați; ca responsabilitate colegială, responsabilitate față de persoanele și instituțiile cu care universitatea are relații, precum și față de comunitatea mai largă: locală, regională, internațională.

Atitudinile critice, dezacordul față de valorile sau acțiunile unei persoane, grup sau structură de conducere care se încadrează în principiile eticii universitare, sunt acceptate și încurajate în scopul progresului în înțelegere, cunoaștere și dezvoltare.

Membrii comunității universitare au dreptul moral la critică exprimată public, dacă au argumente și probe că sunt încălcate standardele științifice, pedagogice, etice sau legale, în cadrul instituționalizat. În cazul criticilor ce nu au primit un răspuns întemeiat membrii comunității academice sau structurile de conducere pot să externalizeze criticile în afara acesteia fără să suporte represalii sau persecuții. Dacă acestea aduc prejudicii materiale sau morale unei persoane sau instituției respective, ei vor răspunde pentru acest lucru, conform legilor și regulamentelor în vigoare.

Sunt supuse sancționării: dezinformarea, calomnierea, denigrarea publică a programelor și persoanelor din propria instituție, instituția și alte instituții universitare, de către membrii propriei comunități academice.

3.11. Respectul și toleranța

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca promovează un mediu academic adecvat studiului și cercetării, deschis în egală măsură tuturor membrilor comunității universitare. Mediul academic cultivă valorile raționalității și schimbului de argumente, ale autonomiei și responsabilității individuale. Păstrarea unui mediu academic adecvat presupune respect reciproc, toleranță și cooperare între toți membri comunității academice, precum și între aceștia și colaboratorii lor externi.

Respectul față de ceilalți presupune ca disputele să se rezolve prin argumente raționale și nu prin utilizarea unor tipuri de limbaj (cuvinte, etichetări, stil și ton) sau acțiuni care reprezintă atacuri la persoană.

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca nu îngăduie nici o formă de hărțuire în mediul academic.

Hărțuirea în forme precum: misoginismul, sexismul, rasismul, șovinismul, xenofobia, homofobia, hărțuirea în privința convingerilor religioase sau politice, precum și hărțuirea celor ce nu fac parte din grupuri dominante, este incompatibilă cu politica privind egalitatea de șanse. Hărțuirea anulează respectul pentru dreptul personalului și studenților la un tratament corect și respectuos. Intimidarea și hărțuirea conduc la crearea unui mediu ostil, care neagă participanților la viața comunității rolul de parteneri și le îngreșează opțiunile.

Hărțuirea reprezintă comportamentul degradant, intimidant sau umilitor care urmărește sau conduce la afectarea gravă a capacității unei persoane de a-și desfășura în mod firesc activitățile profesionale și de studiu, sau de a-și exercita drepturile.

Hărțuirea este sancționată cu măsuri administrative, care pot varia în funcție de gravitate.

** Răspunsul la incidente*

Atunci când o persoană se consideră victima unui act de hărțuire, se poate adresa printr-o reclamație Comisiei de etică, aceasta din urmă fiind în măsură să analizeze, să medieze și, eventual, să propună sancțiuni.

** Confidențialitatea*

Membrilor Comisiei de etică nu li se permite să dezvăluie aspecte cu privire la cazurile analizate, cu excepția situației în care s-a produs o lezare fizică sau psihică semnificativă, ca urmare a hărțuirii, fără permisiunea expresă a persoanei vătămate.

** Comportamentul insultător*

Mediul academic nu este compatibil cu manifestarea unor comportamente insultătoare, respectiv acte de exprimare injurioasă, intimidantă sau umilitoare, îndreptate împotriva personalului sau structurilor de conducere din universitate, indiferent cine sunt aceștia. Comportamentul insultător contravine eticii academice, atât atunci când intervine între persoane aflate la același nivel ierarhic, cât și între persoane aflate pe niveluri ierarhice diferite. Astfel de acte, orientate împotriva inferiorilor sau superiorilor ierarhici, constituie o formă de abuz și vor fi sancționate. Repetarea unui astfel de comportament față de aceeași persoană, grup sau structură de conducere se consideră hărțuire și va fi sancționată.

Fermitatea și severitatea nu sunt comportamente insultătoare, decât dacă devin excesive și sunt dirijate sistematic și nedrept către aceiași oameni, transformându-se în acte de persecuție.

Universitatea sancționează astfel de cazuri.

3.12. Bunăvoința și grija

Universitatea încurajează ca dezirabile actele de bunăvoință și grijă față de membrii comunității academice și față de orice persoane sau grupuri aflate în nevoie. Bunăvoința și grija nu trebuie să submineze imparțialitatea în evaluare și nu pot să fie folosite ca pretext pentru partiniri.

Pot să fie sancționate: indiferența și nepăsarea în rezolvarea cererilor comunității academice, dar și nerespectarea de către aceștia a regulamentelor și legilor în vigoare după care își desfășoară activitatea în UTC-N.